

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 22. marca 1939

Cena posameznih številki din 150

Preveč obdačeni tujski promet

Tajska sezona se bo v kratkem pričela, toda pri naših hotelskih in gostinskih podjetjih ni nobenega veselega pričakovanja. Nasprotno pričakujejo vsi novo tujsko sezono s skrbjo in s strahom, da bo tako slaba, kakor že dolgo ni bila.

Ta strah je žal le preveč upravičen. Predvsem je jasno, da bo silna politična napetost po svetu zelo zmanjšala tujski promet. Vrh tega pa ne morejo naši kraji zaradi zadnjih političnih sprememb nič več računati na prihod Avstrijcev in sedaj tudi ne več Čehov. Zelo verjetno pa je, da bo tudi obisk Nemcev iz rajha zelo nazadoval, ker bo velik del nemških turistov privabilo ozemlje, ki je bilo sedaj priključeno k Nemčiji. Gros tujcev, ki je prihajal dosedaj k nam, pa je bil iz Nemčije, Avstrije, Češke in Madžarske. Iz vseh teh držav pa bo letos po vsej verjetnosti obisk tujcev padel. Že lani je padel obisk tujcev iz Avstrije za 13.394 na 4200, iz Češko-slovaške za 1068 na 5414. Računati je s tem, da bo letos obisk tujcev iz teh dežel padel še v večji meri, prav tako pa ni misliti, da bi se dvignil obisk tujcev iz Nemčije v tej meri, kakor se je lani, ko je samo zvišani dotok tujcev iz Nemčije izravnal padec obiska iz drugih držav.

Upanje, da bi znali pritegniti tudi tujce iz Anglije in Francije, se ni uresničilo in smo po zvišanju tujcev iz Anglije pred dvema letoma lani doživeli znatni padec, da je skupno število vseh tujcev iz Anglije in Francije doseglo komaj 3000.

Ne moremo pa niti reči, da bi se res kaj bistvenega storilo za večji obisk tujcev v naših krajih. Naše ceste se sicer nekoliko boljšujejo, vendar je to boljše tako počasno, da tuj avtomobilist skoraj ne bo opazil nobenega zboljšanja. Tudi glede turističnega dinarja ni doseženih nobenih novih ugodnosti, temveč so se nasprotno v mnogih državah devizni predpisi še poostri. Res je bilo stremenje lokalnih činiteljev povsod zelo intenzivno, da se tujski promet poveča, toda ta prizadevanja so se v glavnem omejevala na izdajanje predpisov — kakor da bi teh imeli premalo — in na povečanje propagandne literature. Toda propagandna literatura sama ne more delati posebnih čudežev.

Danes je glavno sredstvo za povečanje tujkega prometa, da se tujcem bivanje v deželi čim bolj poceni. Ravno v tem oziru se pa ni storilo skoraj nič, da tudi pri najbolj volji ne bodo mogla gostinska podjetja cen niti najmanj znižati. Predvsem je treba omeniti, da so se cene v državi za živila na splošno znatno dvignile. Že zato je znižanje cen v gostinskih obratih izključeno. Da bi se hotelskim podjetjem znižali ali olajšali investicijski stroški, tudi nismo nikjer nič čitali. A tudi nobenih drugih ugodnosti niso dosegla gostinska podjetja.

Pač pa bodo letos mnogo bolj obremenjena ko lani. Tako se bo zvišal večini gostinskih podjetij davek za 20 do 25% zaradi novega obrambnega dodatka. Že samo to zvišanje bo gostinske obrate tako obremenilo, da niti ni misliti na to, da bi mogli količikaj znižati svoje cene. A znano je, da

morajo naša gostinska podjetja konkurirati z italijanskimi, ki uživajo vse mogoče državne bonitete.

Najtežje pa je to, da so bili uvedeni novi davki za tujce. Znan je boj, ki so ga vodila gostinska podjetja z našimi mestnimi občinami zaradi davščine na prenočišča. Vsa opozorila gostinskih obratov so bila zaman in ta davščina se je zopet uvedla. Ta davščina nikakor ni majhna, saj znaša n. pr. v Ljubljani 15% kosmatega dohodka od prenočišč. Če velja soba na primer 50 din, bo moral plačati tujec 75 din te davščine. V enem tednu znaša ta davščina nad 50 din, za dve osebi nad 100 din, kar je že tako visok izdatek, da si bo marsikdo premislil priti v kraj s tako visoko davščino.

Z ustanovitvijo sanitetnega fonda pa se je ta davščina še povečala

in bodo morala prenočišča plačevati poleg mestne davščine še državno davščino v višini 2 do 10%. Davščina bo tako narasla mestoma že na 25% in se bo s tem bivanje v hotelih tako podražilo, da bo za mnoge postalo predrago. Poleg tega se uvaja nova davščina od prodaje mineralnih vod, za sanitetni fond se uvaja nova zdravstvena doklada v višini 3% skupnega zneska vseh neposrednih davkov. Zvišana je trošarina na kavo, podražilo se je vse življenje, da bodo morali gostinski obrati zvišati cene. Njihova konkurenčna sposobnost bo s tem padla, padel pa bo tudi obisk tujcev, a tudi domačih gostov. Saj se je zaradi večje druginje poslabšal tudi gmočni položaj uradnikov in srednjega sloja prebivalstva, ki daje našemu tujskemu prometu največ gostov.

Perspektive za letošnjo tujsko sezono so torej silno slabe in bati se moramo, da bodo še slabše, kakor pa se bojimo. To pa predvsem zaradi bremen, ki smo jih navalili na tujski promet. S taksami in novimi davščinami se tujski promet ne pospešuje, temveč ubija, zlasti pa tujski promet, ki je še tako v povoju kakor naš. Tak tujski promet je treba skrbno negovati in mu treba prilivati, ne pa mu odzemanj, ker mora sicer usahnuti. Kaj pa bo potem z davščinami na tujski promet?

Pričakujemo zato, da se bodo odgovorni činitelji vsaj v zadnji uri zavedli nevarnosti, ki grozi našemu tujskemu prometu in olajšali davčno breme gostinskemu podjetjem, ker bo sicer naš tujski promet rapidno in usodno nazadoval.

Osnutek za organizacijo izvozne trgovine leša

Referat g. Ogorelca na seji Ošrednjega lesnega odseka

Ako hočemo razumeti sedanji gospodarski položaj v svetu, moramo pogledati malo globlje v razvoj na lesnem trgu.

Politični razvoj v povojni dobi je spremenil gospodarsko strukturo. Novi pravci, mislim tu na totalitarni in kolektivistični državni sistem, streme za popolno državno avtarkijo, in dirajo gospodarstvo po smernicah, ki se jim zde potrebne.

V demokratičnih državah, ki se izjavljajo za princip svobodne trgovine, so velika trgovska podjetja, ki disponirajo z ogromnimi količinami blaga, in silijo producirati posameznih držav v protioorganizacije. Angleški trg leša, ki je največji in katerega nakupi absorbirajo ogromne količine ruskega, finskega, skandinavskega in kanadskega leša, je tak primer. Tu ne konkurirajo več posamezne produkcije, temveč skupnost teh produkcij v posameznih državah.

Italija je uvedla uvozne monopole. Nemčija izdaja devizna dovoljenja, katera podeljuje v zadnjem času le par privilegiranim uvoznim tvrdkam, kar sliči tudi popolni monopolizaciji.

Med posameznimi državami različnih svetovnih naziranj pa se vodijo še težke politične borbe, ki segajo tudi na gospodarsko polje.

In pri nas? Imamo nebroj malih, srednjih in večjih lesnih produkcij, od katerih posamezno za inozemsko trgovino v splošnem malo pomenijo in so v svoji samostojnosti le dobrodošel objekt nekaterih spekulativnih kupcev, ki v naši neorganiziranosti iščejo svoje koristi; mi sami jih pa po možnosti z našo priloženo konkurenčno žilico in zavistjo še podpiramo. Živimo pač še v mentaliteti dobrih časov iz predvojne dobe. Toda teh časov ni več!

Hočem pa še omeniti drug anahronizem. Slovenija leži tik ob meji dveh velikih konsumentov, v sredi Evrope. Ta dva konsumenta imata po zaslugi avtarkičnih sistemov doma cene, ki so mnogo višje od svetovnih. Drug naš sojed je vezan sedaj na kupovanje pri nas radi zadnjih političnih sprememb. Nismo pa znali izrabiti ta svoj položaj ter prodajati

po višjih cenah, ki bi jih lahko dosegli.

Splošen je občutek sedaj v lesni trgovini, da se mora nekaj ukreniti! Vedno jasnejša postaja potreba po organizaciji naše izvozne trgovine in se za to vprašanje zanimali tudi že država oz. Beograd v okviru stalnega lesnega odbora.

Vprašanje pa je, kako izvesti to organizacijo. Predvsem si moramo biti na jasnem glede strukture lesne produkcije v naši državi. Imamo tri značilne tipe lesnega gospodarstva:

1. od države vodeno in subvencionirano lesno industrijo Bosne;
2. v rokah inozemskega velekapitala nahajajočo se hrvatsko industrijo;
3. našo ožjo domačo, razčlenjeno na mnogoštevilne male, srednje in večje industrije, medsebojno neodvisne, in katerih dober del je popolnoma neorientiran.

Iz tega izhaja, da se naša proizvodnja, tako kot je sedaj, ne more večlaniti v kako državno organizacijo, ne da bi bila od obeh drugih težko oškodovana. Mi sami moramo izvesti doma svojo organizacijo, obdržati sedanji značaj slovenske produkcije, dvigniti pa kvalitativno naš izdelek, in tega koncentrirati v eni roki.

Ustvariti moramo pojem slovenskega leša!

In šele potem moramo misliti na koordinacijo v vsedržavni organizaciji. Dokler nimamo naše učinkovite in delujoče organizacije, bi bili zapostavljeni v vsedržavni organizaciji. Mi ne smemo čakati, da se ta državna organizacija ustanovi, temveč moramo isto prehiteti, da bomo pri nje ustanovitvi nastopili kot enota, ki je organizirana, in ki že posluje. Tako nam ne bo treba zahtevati, da se nam prizna pravica do regionalne organizacije, ker bi jo že imeli.

Kakšna naj pa bo ta naša organizacija. Obsegati mora našo celotno produkcijo. Od najmanjše do najpomembnejše. Čim večjo skupno kapaciteto dosežemo, bolje bo za nas. Zamašili bomo vse odtok po skritih kanalih ter usmerili celo proizvodnjo v en tir. Prepričati se mora, da bi se v naprej

izigravala le ena sama industrija, naj si bo še tako mala.

Organizacija se mora izvesti po vsej Sloveniji, tako da bodo v vseh predelih naše ožje domovine sodelovali vsi in imeli vsi enake koristi. To je problem, katerega kljub mnogim posledicam do sedaj še nismo mogli rešiti. A rešiti se more in se tudi mora na tem načelu, da v tej organizaciji ne bo niti privilegiranih niti zapostavljenih. Za vse pa mora biti obvezna disciplina.

Ustanoviti moramo torej skupno prodajno centralo za izvoz v tujino.

Da dosežemo ta smoter, je potrebno razdeliti našo slovensko produkcijo na posamezna produkcijska okrožja, in to pod vidiki enake kvalitete in gravitacije pri izvozu. Vsako tako produkcijsko okrožje dobi dodeljen stalen kontingent letno celotno izvozne količine, ki se sporazumno določi.

Ta okrožja se pa zopet v svojem območju enako organizirajo, in sicer tako, da dobi vsaka proizvodnja stalen kontingent od količine, ki se bo dodelila temu okraju.

Vsa okrožja so združena v centrali, katera oskrbuje prodajo produciranih količin, sklepa pogodbe, išče primerne kupce, organizira in nadzira produkcije, vodi poslovanje inozemskih zastopnikov itd.

Okrožja pa zopet v svojem delokrogu razdelje na njih odpadajoče količine na posamezne produkcije, nadzirajo iste pri produkciji, skrbijo za spopolnitev, kontrolirajo oddajo itd.

Pri centrali poslujeja tehnični urad in pa upravno vodstvo. Prvi je sestavljen iz nameščenih uradnikov, upravno vodstvo pa tvorijo delegirani trgovci in producenti. Upravno vodstvo določa, katere kupčije oz. prodaje se sprejmejo ali odklonijo ter kontrolira tehnični urad.

Centrala bi zbiralala poročila od vseh inozemskih trgov, iskala nova tržišča, podajala informacije za bodoče seje, dajala direktive za spopolnitev produkcij z ozirom na zahteve kupcev.

Odnosi med prodajalcem in kupcem bi pa ostali izključna zadeva teh dveh. Prodajalec bi sam od-

XIII. redni občni zbor

Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani

bo dne 29. marca 1939 ob 10. uri dopoldne v društveni dvorani z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev društvenega odbora in društvenega nadzorstva (§§ 10. in 15. društvenih pravil).
6. Slučajnosti.

Občni zbor je sklepčen, če je prisotna na njem vsaj tretjina društvenih članov ter odloča z večino glasov. Pri enakosti glasov obvelja mnenje, kateremu pristopi predsedujoči, ki sicer ne glasuje.

Če občni zbor ob določen uri ne bi bil sklepčen, se bo pol ure kasneje vršil nov občni zbor, ki bo sklepal o zadevah, stavljenih na dnevni red prvega občnega zbora, brez ozira na število navzočih društvenih članov (§ 12. društvenih pravil).

premljal in tudi dobil denar za blago.

Da bi se pri izvedbi te organizacije dosegle mnogo višje cene, ni potrebno poudarjati. Zveze bi se iskale samo s prvovrstnimi kupci, tako da bi bil denarni riziko zmanjšan na minimum, zlasti ker bi plačilne pogoje lahko diktirali.

Stroški, ki bodo bremenili produkcijsko enoto, bodo z ozirom na velike zaključke znatno reducirani. Na drugi strani pa bomo postali faktor tudi v inozemski trgovini in izrabili svoj ugodni zemljepisni položaj.

Casa ni da bi zamujali za ustanovitev organizacije, vsak dan je danes dragocen. Organizacijo moramo pa izvesti od spodaj navzgor! Smisel za organizacijo je treba ponesti do sleherne produkcije, naj si bo še tako mala. Vsi se morajo pripraviti o koristih organizacije, vsi morajo postati navdušeni poborniki te ideje. Zato ne bo zadostovalo, da bi se le govorilo na občnih zbora in pisalo v časopisu, temveč potrebna je osebna agitacija, od moža do moža.

Naloga je težka, ali tudi hvaležna. Može, ki bi se posvetili tej nalogi, bi bili kladivarji nove bodočnosti naše lesne trgovine in produkcije.

Priporočal bi, da se takoj izvoli ožji odbor, ki bi oskrbel potrebne priprave in izdelal načrt, ki se naj bi predložil občnemu zboru. V ta odbor bi se kooptirali tudi ne-delegati, strokovnjaki, med drugimi tudi pravni svetovalci, ki bi imeli zanimanje in veselje za našo stvar.

Angleški lesni trg

Prva naročila ruskega leša za Anglijo so se že izvršila. O poljskih lesnih dobavah se vodijo še pogajanja. V kratkem bodo sklenjene večje lesne kupčije s Švedsko in Finsko. Splošno prepričanje je, da bodo letošnji angleški nakupi mnogo večji ko lanski. Tudi povprečna cena za les bo letos v Angliji višja, kakor pa je bila lanske leto.

Trgovine bodo v soboto na praznik Marijinega oznanjenja ves dan zaprte.

Napake zakonskega načrta o hmelju

Stališče trgovcev s hmeljem

Združenje trgovcev za okraje Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah, v katerem so obvezno vključeni skoraj vsi slovenski hmeljski trgovci, je izdelalo obširno spomenico o novem načrtu zakona o hmelju. Iz te zelo dobro utemeljene spomenice navajamo naslednja najvažnejša opozorila:

Stabilizacija hmeljskih nasadov je nepriporočljiva

Več ko 50letne izkušnje dokazujejo, da se proizvodnja hmelja sama regulira z ozirom na vsakokratni položaj na svetovnih trgih. To je z gospodarskega stališča tudi najbolj zdravo in koristno.

Omejitve hmeljskih nasadov v Jugoslaviji ne bo prinesla višjih cen, ker se ne more doseči, da bodo tudi producenti v drugih državah istočasno zmanjšali nasade ter bi mogli biti na ta način učinkovitejši domači omejitve nasadov v korist le tujim hmeljarjem. To je jasno dokazala lanska produkcija hmelja, ki je bila v Sloveniji mnogo pod normalo, kar je imelo težke posledice za vse gospodarsko življenje v Sloveniji.

Združenje zato odločno ugovarja načrtu, da bi zadruga ali kakšne komisije diktirale producentom velikost nasadov, ker bi ti s tem izgubili možnost, da se v dobri letini finančno opomorejo. Omejitve nasadov onemogoča nadalje producentom, da bi konjunkturo izkoristili. Upoštevati je treba pri tem še to, da se prodaja hmelja izključno samo za zdravo valuto.

Načrt zakona daje v členu 4., točka 2., pravico pridelovanja hmelja samo kmetovalcem, ki s svojo družino obdelujejo zemljo, združenje pa nasprotno predlaga, da je pridelovanje hmelja prosto. Ravno pridobitni sloji, ki bi po načrtu zakona ne imeli več pravice do pridelovanja hmelja, so tisti činitelji, ki so si najbolj prizadevali, da se vzgoji hmelj svetovnega slovesa, ki je privabil inozemske kupce.

Združenje ugotavlja, da se še ni izdelala niti točna statistika o dosežkih s hmeljem zasajeni površini. Radi tega manjka predlagani percentualni kvoti hmeljišč nujno potrebna podlaga za pravilno razdelitev nasadov.

Obvezna organizacija hmeljarjev

V prvi vrsti je treba upoštevati, da se v Jugoslaviji pridelani hmelj, razen 2%, ves izvozi. Ker je torej hmelj za našo državo izraziti izvozni predmet, nima država nikake možnosti, da bi vplivala na razvoj svetovnih cen, še manj pa kakšna zadruga. V drugih državah, ki porabijo velik del hmelja v lastni pivovarniški industriji (Nemčija), je možno, da država predpiše industrijam nakupno ceno hmelja ter določi tudi količino, ki jo mora industrija kriti pri domačih producentih. Našemu hmelju pa se določajo cene na svetovnem tržišču.

V hmeljski trgovini ni nikakih zanesljivih prognoz, po katerih bi se moglo že naprej sklepati o eventualnih hmeljskih cenah. Vendar je hmeljska trgovina zelo riskantna ter traja glavna kupčija le nekaj mesecev v letu in se v tem kratkem času izmenjajo velike vsote.

Tudi je važno dejstvo, da izgubi neprodani hmelj v določenem času skoraj popolnoma svojo vrednost.

V načrtu zakona o hmelju je predvidena ustanovitev za vse hmeljarje obvezne hmeljarske zdruge. Takšna prisilna organizacija hmeljarjev bo dala povod za mnoge tožbe, posebno kadar bodo zadržniki pozvani, da krijejo izgube zadruga, ki se ne bodo mo-

gle preprečiti. Na drugi strani pa bodo zadržniki zadruga kar najbolj izkoriščali ter z vso pravico zahtevali, da jih zadruga štiti pred izgubo radi morebitnih nizkih cen hmelja. V takih primerih bodo pač enostavno zahtevali, da jim zadruga odkupi hmelj po višji ceni, ker se je ustanovila z izrecnim namenom, da bo skrbela za boljše vnovčevanje hmelja in zlasti z naloge, da bo regulirala cene z intervenčnimi nakupi.

Pri tem je neizogibno, da bo zadruga doživela velikanske izgube. Nekaj primerov:

Leta 1937. je bila v začetku sezone povprečna cena za hmelj po 22 din za kg. Hmeljarjem se je takrat z neke napol oficijalne strani reklo, da bo cena še narasla in naj zato hmelja sedaj ne ponujajo. Mnogi so takrat že sklenjene kupčije preklicali. Cena pa je čez noč padla na 8—12 din za kg. Zadruga bi morala v tem primeru intervenirati in bi n. pr. nakupila 300.000 kg hmelja po ceni 30 din. Za to količino bi plačala 9 milijonov din, hmelj pa bi mogla prodati največ po 10 din, da bi izgubila 6 milijonov din. Če pa ne bi prodala hmelja po tej nizki ceni, bi dobila zanj prihodnje leto največ 1.200.000 din, da bi njena izguba še znatno narasla.

Če bi pa kupila hmelj po 20 din in bi se cene naknadno dvignile, bi pač zadržniki zahtevali, da jim razliko plača. Zopet bi bila velika izguba neizogibna.

Moglo bi se pa tudi zgoditi to, da bi imela zadruga večjo količino na zalogi. Zadruga bi bila v tem primeru kapitalno zelo močno angažirana in bi bila zato naravno nervozna. Zadostovala bi le kratka vest tujega lista, da so cene hmelju padle in zadruga bi vrgla na trg svoj hmelj in s tem na domačem trgu povzročila silen padec cen. Vsem zadržnikom bi napravila velikansko škodo.

Vse to bi se moglo pripetiti najboljše strokovnjaku, koliko laže pa birokratu, ki bi brez trgovske talenta vodil zadrugo. Misel, da bi se mogla zadruga z majhnimi sredstvi uspešno postaviti v bran tujemu velekapitalu pa je smešna.

Obvezna zadruga bi zato ne dosegla zaželenih uspehov, ampak nasprotno prinesla škodo ne le hmeljarjem, temveč tudi vsemu narodnemu gospodarstvu.

Interes trgovcev samih je, da pomagajo hmeljarjem do boljših cen, ker jim hmeljarji dolgujejo milijonske zneske na kreditiranem blagu, katerih pa pri slabih cenah ne morejo poravnati. Če bi hmeljarji zbog intervencije trenutno dosegli morda nekaj višje cene,

bodo pa na drugi strani primorani kriti izgube, ki bodo zadrugo pri njenih intervencijah drugič prav gotovo zadele.

Združenje mora zato vse mero-dajne oblasti prav odločno opozoriti na vse nevarnosti, ki pretijo zadrugi in zadržnikom in jih opomniti, da se ne spuščajo v mnogo premalo premišljene eksperimente.

Pač pa priporoča združenje oživotvorenje že nad 50 let starega in preskušene »Hmeljarskega društva v Žalecu«, ki je edino kompetentno, da pomaga hmeljarjem s svojimi v resnici strokovnimi nasveti. Vse to pa vrši imenovano društvo brez vsakega rizika in brez obveze za producenta.

Proti nameri, da bi obvezna zadruga nabavljala hmeljarjem sploh vse njihove potrebe ter nakupovala vse njihove pridelke, najodločneje protestiramo, ker imamo trgovce z obširnim strokovnim znanjem, ki že mnogo let v popolno zadovoljnost zalagajo hmeljarje s potrebnimi potrebščinami. Mnogi od teh so zaradi kmetske zaščite izgubili velike vsote, ravno radi tega, ker so hmeljarjem vedno radevolje pomagali. Tem trgovcem bi se zgodila največja krivica, ako bi njih posle prevzela zadruga ne glede na to, da bi mnogi bili prisiljeni likvidirati svoja podjetja.

Vnovčevanje hmelja

Za trgovanje s hmeljem je treba doprinesiti tudi usposobljenostne dokaze za obrt trgovine in ne sme zadostovati le triletno udejstvovanje v hmeljski trgovini, ker bi v tem primeru tudi navadni nakupovalci, brez vsake trgovske prakse, že lahko pričeli tržiti s hmeljem.

Glede nakupovalcev hmelja je treba omeniti, da je imelo združenje dosedaj izključno pravico izdajati legitimacije nakupovalcem in da te pravice še ni nikomur odstopilo. Po svoječasni odločitvi Zbornice je združenje trgovcev v prvi vrsti upravičeno za izdajo legitimacij, ker vodi kot prisilna organizacija tudi nadzorstvo nad ostalimi nameščenci svojih članov. Določba, da ima hmeljski trgovec prijaviti svoje nakupovalce združenju hmeljskih eksporterjev, je premalo premišljena in za naše člane nevarna. Združenje eksporterjev je prostovoljna organizacija ter je radi tega prav lahko močnejša, da izstopi zaradi kakega nesporazuma naš član iz te organizacije. S tem bi mu pa bila odvzeta možnost za prijavo nakupovalcev. Naše združenje je prisilna organizacija, pri kateri je izstop nemogoč in samo v naši organizaciji je podano jamstvo za nepristransko upoštevanje pravice vseh članov.

Zato vztrajamo na zahtevi, da morajo hmeljski trgovci prijaviti svoje nakupovalce našemu združenju.

Pripomniti moramo nadalje, da je v interesu hmeljske trgovine, če se vrši po že obstoječih uzancih, ki so bile določene sporazumno med produkcijo in trgovino na podlagi dolgoletnih izkušenj. Združenje mora iz izkušnje

priporočati svobodno prodajo hmelja.

Omejitev prodaje v smislu čl. 14. bi neprijetno zadela posebno manjše in oddaljene hmeljarje. Izkušnja uči, da kupci raje kupujejo hmelj velikih količin. Malemu hmeljarju bi ostal hmelj neprodan, ker kupci manjše in oddaljene hmeljarje le redko obiskujejo. Če bodo vsi ti morali čakati na vzorčni sejem zadruga, se jim bo s tem prav po nepotrebnem otežilo njihov že itak težavni položaj.

Evidentno je, da bi prinašala določila tega člena koristi le zadrugi potom predvidenih sejmov; ker bi pa hudo oškodovala najpotrebnejše hmeljarje, predlagamo, da se ta člen v celoti črta iz zakona.

Pobiranje prispevkov za name-ravano zadrugo po trgovcih mora združenje najodločneje odkloniti.

Znamkovanje hmelja

Znamkovanje hmelja naj se prilagodi potrebam izvozne trgovine. Preostre določbe bodo producentu več škodovala, kakor koristile.

Banovinska hmeljska komisija

Združenje zahteva v interesu svojih članov trgovcev s hmeljem, da se v banovinski hmeljski komisiji izenači število predstavnikov produkcije in število zastopnikov trgovine.

Predstavnik proizvodnje naj predlaga »Hmeljarsko društvo«, zastopnike trgovine pa Zbornica, po zaslišanju Združenja trgovcev in Združenja hmeljskih eksporterjev.

Poverjenike banovinske hmeljske komisije iz člena 31/3 naj imenujejo občine same, v sporazumu s Hmeljarskim društvom.

Pripombe glede drugih določil

Združenje odklanja predvidene globe, ker je itak kazenski zakon še vedno v veljavi.

Združenje opozarja na to, da je določba radi vpogleda v poslovne knjige po hmeljarskem nadzorniku za naše člane ter za javna in privatna hmeljska skladišča nesprejemljiva.

Ugotavljamo, da predmetni načrt zakona o hmelju ne predvideva najvažnejše določbe, da se sadeži savinjskega hmelja ne smejo izvažati. Z izvozom teh sadežev bi utrpeli domači producenti nepopravljivo škodo, ker bi se v inozemstvu pričel gojiti hmelj, ki bi uspešno konkuriral našemu pridelku.

Te zahteve in ti predlogi naj se vsekakor upoštevajo, če se hoče, da bo zakon o hmelju v resnici v korist naši hmeljski produkciji in hmeljski trgovini.

septembrskih dogodkov ni bilo. Takrat se je moglo javno mnenje še tolažiti s tem, da gre za nemške dežele, ki so se priključile nemškemu narodu. Danes je stvar čisto druga. Povsod zvene besede ministrskega predsednika Chamberlaina, da se bo Vel. Britanija skupno s Francijo in drugimi državami z vso silo uprla poskusom, da se ustanovi dominacija ene države s pomočjo sile.

Romunski poslanik v Londonu je bil v ponedeljek dvakrat klican v zunanje ministrstvo.

Južno-afriška vlada je izdala obsežne varnostne ukrepe. Vsi dopusti oficirjem in moštvu so preklicani.

Predsednik avstralske vlade de Lyons je telefonično govoril z min. predsednikom Chamberlainom ter mu sporočil, da se bo sestala avstralska vlada v četrtek in da bo takrat razpravljala o položaju, ki je nastal v Evropi.

V francoskem senatu je utemeljeval min. predsednik Daladier zakonski načrt pooblastilnega zakona ter v svojem utemeljevanju dejal med drugim tudi naslednje: Ne bom govoril v tonu »mea culpa« (zaradi podpisa monakovskega sporazuma). Francija je bila edina država, ki je septembra mobilizirala en milijon vojakov. Francija bi storila svojo dolžnost, toda na podlagi poročila lorda Runcimana se je videlo, da je sožitje med Čehi in sudetskimi Nemci nemogoče. Ne obžalujem, da smo sklenili monakovski sporazum ter preprečili vojno. Toda danes je Francija v rovu, iz katerega ni izhoda. Monakovski sporazum je izbrisal francosko-nemški sporazum je uničen. V kratkem bo morda prišel izjemno strahoten trenutek, ko se bomo morali odločiti. Baš zato zahteva vlada pooblastila. Svo v viharju, iz katerega moremo priti samo z odločnostjo volje in s sredstvi, ki jih čas zahteva. Pred idejo domovine osebno udobje pada. V državnih tovarnah se že dela po 48 in 50 ur. Če bo treba, bo vlada povečala delavnik tudi v zasebnih tovarnah. Glavno je, da imam prepričanje, da ni Francija v notranjem pogledu v nevarnosti. Sedaj smo, kakor pred streljanjem, postavljeni pred zid. Dobro spoznavam svojo odgovornost in zato zahtevam od vas pooblastilni zakon. Danes je treba reševati to, kar daje vrednost človeškemu življenju — naše ideale pravičnosti in svobode.

Tudi nekateri pariški listi kličejo k splošni narodni slogi ter pozivajo javnost, da se ustavi vsaka polemika med strankami.

Hitler se je v nedeljo vrnil v Berlin, kjer so mu priredili veličasten sprejem. V imenu nemškega naroda ga je pozdravil maršal Göring, ki je v svojem govoru zlasti naglasil, da je Hitler obnovil veliko nemško državo ter s tem dal Nemčiji mir, varnost in veličino. V imenu vsega nemškega naroda se mu zahvaljuje in mu svečano prisega, da to veliko, kar je ustvaril Hitler, nemški narod nikdar ne bo izpuštil, pa naj bi se dogodilo kar koli.

Italijanski veleposlanik v Londonu Grandi je na poti v Rim. V zvezi s tem se z italijanske strani objavlja vest, da je bilo to potovanje Grandija v Rim sklenjeno že pred dolgim časom in da ni v prav nikakoli zvezi z evropsko krizo.

Najvažnejši italijanski politični časopis »Relazioni internazionali« je objavil ekspozice jugoslovanskega zunanjega ministra Cincar-Markovića in dostavil, da se odnosi med Jugoslavijo in Italijo niso spremenili. Za to prijateljstvo nima nihče osebnih zaslug, temveč sloni na solidni bazi, ki je nikakoli dogodka ne morejo porušiti.

»Lavoro Fascista« pa piše v članku »Lažne vesti tujine«, da je absolutni mir na Jadranu osnova politike G. Mussolinija. G. Mussolini je stabiliziral odnose na vzhodni meji. Ta njegova politika se ne more spremeniti z nikakršnimi lažnimi vestmi, ki se širijo iz tujine. Problem te politike ni na Jadranu.

Madžarska bo Podkarpatski Ukrajini priznala avtonomijo baje v enakem obsegu ko Nemčija Češki, samo postopoma, ker da Ukrajinci sedaj še nimajo zadosti inteligence in izkušenj, da bi se upravljal sami. Ganljiva je ta skrb Madžarov za Ukrajince.

Med Nemčijo in Slovaško je bil baje sklenjen naslednji sporazum: Nemčija jamči 25 let za meje Slovaške, ki je svobodna in neodvisna ter ima lastno vojsko. Ima tudi lastno zun. politično službo. Imela bo lastno valuto ter dobi 15—20% zlata in deviz iz čl. Narodne banke. Slovaška dobi tudi velik del čl. vojnega materiala. Slovaška je lahko del carinskega ozemlja Nemčije, lahko pa tudi odpove carinsko skupnost z Nemčijo. Nemške čete zapuste Slovaško, ko opravijo svoje naloge. Kaj je v teh določbah je provizoričnega značaja, ni mogoče sedaj povedati.

A. Šarabon
LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špecerijo

Veleprazarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66
Ustanovljeno leta 1886

Politične vesti

V spremstvu zun. ministra Boneta je prišel včeraj predsednik franc. republike Lebrun v London, kjer so mu priredili silno navdušen in svečan sprejem. Londonski obisk Lebruna ima zlasti v sedanjih časih poseben pomen ter je močna manifestacija francosko-angleške solidarnosti.

O obisku bolgarskega ministrskega predsednika Kjuzevanova v Ankari se sporočajo tudi naslednje podrobnosti. Kjuzevanov se je razgovarjal s predsednikom turške vlade Sajdamom in turškim zun. ministrom Karadžogljem v navzočnosti predsednika turške republike Inenija. Turški državniiki so podčrtali kot glavno načelo turške politike izvajanje načelne politike miru in sloge med balkanskimi narodi. Turčija dela zato na

to, da postane tudi Bolgarska članica Balkanske zveze, s čimer bi se mir v tem delu Evrope absolutno stabiliziral.

Ministrski predsednik Kjuzevanov pa je v svojih razgovorih poudaril, da tudi Bolgarska želi, da bi bila članica Balkanske zveze, vendar pa bi se prej morala rešiti nekatera vprašanja med Bolgarsko in balkanskimi državami. Ministrski predsednik Kjuzevanov je ta vprašanja tudi konkretno navedel. Vsa českoslovaška poslaništva v tujini so že skoraj povsod prevzeli nemški poslaniki in konzuli. Samo v Washingtonu, Moskvi in Parizu se to še ni zgodilo.

Nemška vlada je izdala uradno sporočilo, da so Anglija, Francija in Sovjetska Rusija protestirale proti česko-moravskemu protektoratu. Nemška vlada pa teh protestov ne bo sprejela, ker jim manjka vsaka politična, pravna in moralna podlaga.

Londonsko javno mnenje je razburjeno, kakor za časa lanskih

Denarstvo

Občni zbor Zanatske banke

V nedeljo je bil v Beogradu občni zbor Zanatske banke, na katerem je bilo zastopanih 520 delničarjev s 195.644 delnicami. Občni zbor je vodil predsednik Milan Stojanović, ki je predlagal vdanostno brzojavko kralju in kraljevskemu domu. Nato je podal glavni direktor Milan Dragić poslovno poročilo. V letu 1938. je bilo zaprosenih skupno 5445 posojil v višini 86,5, dovoljenih pa je bilo 4389 posojil v višini 64,5 milijona din. (V Ljubljani je bilo naprošenih za 7,0, dovoljenih pa je bilo za 4,8 milijona posojil.) L. 1937. je bilo dovoljenih le 3698 posojil v višini 54,4 milijona din. To dokazuje, da se je poslovanje ZB povečalo. Sredstva za zvišanje posojil so se dobila predvsem z vplačilom države v višini 3,5 milijona din. Država dolguje sedaj na račun svojega dela osnovne glavnice samo še 4 milijone din.

Vloge so narasle za 6,5 na 51,22 milijona din. Narodna banka pa je povečala ZB reeskontni kredit od 20 na 30 milijonov din. Razpoložljiva sredstva banke so s tem narasla na 30,1 milijona din ter je s tem zajamčeno izplačevanje vlagateljev tudi v primeru večje potrebe.

Od vseh posojil v višini 82,5 milij. din je nad 62% zavarovanih s hipotekami. Posojila je dobilo skupno 20.145 obrtnikov iz 1295 krajev. Na območju ljubljanske podružnice je dobilo posojila 913 obrtnikov iz 213 krajev. Dobiček banke je po odpisu znašal 3,23 proti 2,37 milijona din v l. 1937. Od dobička se bo dotiralo fondom 0,7 milijona din, za dividendo pa je namenjenih 2,44 milijona din, da bo znašala dividenda 10 din na delnico.

V debati so nekateri grajali, da je tako veliko hipotečnih posojil, ker to ni socialno. G. Ogrin se je pritoževal, da so se delili krediti pristransko. G. Rebek je izrekel svoje zadovoljstvo, da se je dividenda povečala ter predlagal, da se krediti po tekočem računu povečajo. Očitek g. Ogrina je zavračal g. Pičman.

Vsem je odgovarjal predsednik banke Stojanović, ki je zlasti poudaril, da so naložbe banke varne. Banka napreduje in bo mogla v kratkem izplačevati 7%no dividendo, kolikor znašajo obresti, ki jih zahteva banka.

Nato so bila sprejeta vsa poročila ter bili izvoljeni novi člani upravnega sveta. Med drugimi je bil izvoljen tudi g. Miroslav Urbas iz Ljubljane.

Odlog plačil

Kmetijsko ministrstvo je dovolilo odlog plačil Hranilnici in posojilnici v Podzemlju za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 1. marcem 1937. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

V kliringu s Poljsko je Narodna banka izplačala nakaznice z dne 23. februarja 1939 s številko 255. Dočim je bila lani češka krona na sudetskem ozemlju zamenjana po tečaju 1 krona = 12 pfenigov, je bila sedaj na Češkem zamenjana po relaciji 1 K = 10 pfenigov. Nemški listi utemeljujejo ta nižji tečaj s tem, da so se med tem cene na Češkem dvignile. Tudi vsi pa priznavajo, da bi moral znašati tečaj 11 pfenigov.

Francoski gospodarski interesi so zaradi aneksije Češke in Moravske le malo trpeli, ker so se francoski kapitalisti že prej odtegnili iz čl. podjetij. Največ je trpela Banque des Pays de l'Europe Centrale, ki je kontrolirala Praško banko za industrijo in trgovino.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani sprejema in ugodno obrestuje nove vloge.

Mednarodna obdelava lesnih trgov

Maniša oddaja proti manišim nakupom

Kakor smo po zunanjih poročilih že v prejšnjih člankih prikazali, se opaža letošnje leto med državami izvoznicami in uvoznicami lesa oster boj za pozicije na mednarodnem trgu.

Vse izvozne dežele se strogo držijo načrtov za prodajo. Tako se skandinavske dežele že več mesecev s trdno prodajno politiko trudijo obvarovati cene pred razkrojem, kakršen je bil lanske, in po možnosti cene celo zboljšati. Le na ta način bi se doseglo boljše ravnotežje med proizvodnimi stroški in izkupičkom za rezano blago na zunanjih trgih. Tej fronti se je pridružila zdaj tudi Rusija, ki je svoje začetne cene na angleškem trgu zvišala za 10 do 15 šilingov nad lansko jesensko ceno.

Države uvoznice se istočasno z druge strani in na vse načine trudijo, da bi preprečile vsakršni hitrejši dvig mednarodnih cen. V tej smeri deluje zlasti Anglija, ki v ta namen operira s še vedno nizkimi cenami kanadskega lesa. V praktični obdelavi trgov se tako že očitno kažejo dve docela različni težnji, in sicer obravnavanje trga na daljšo dobo po izvoznih, na kratko dobo pa po uvoznih.

Dalekovidno je vsekakor vedenje prodajalcev lesa. Te dežele se zavedajo, da ob sedanjih razmerah lesnih cen ni mogoče znatneje dvigniti in da bo za utrditev cen na višji podlagi potrebna pre-

cej dolga doba. Švedska in Finska sta se odločile za težko pot zelo mirne, toda trdne prodajne politike. Skušnje E. T. E. C. iz lanskega leta so pokazale, da se vprašanje dobre prodaje ne da rešiti s same množinske strani. Letošnjo znižano množino lesa hočejo zaradi tega ponujati v zelo majhnih pošiljkah, tako da na trgu nikdar ne more nastati vtis prevelike ponudbe. Gotovo je, da zahteva ta taktika dobrih živcev, posebno glede proizvoznikov, ki bi radi videli za svoje žage več naročil.

Sovjetska Rusija ubira drugačno pot, ima pa enak končni cilj. Predvsem si poskuša razširiti poslovno podlago ali oddajno bazo s tem, da osvaja mnoga nova tržišča. Medtem ko je bil še lani ruski lesni izvoz navezan na milost in nemilost samo na angleški trg, si je z najnovejšo trgovinsko pogodbo med Rusijo in Italijo znova pridobila to tržišče in že poskuša oddajati vedno večje množine lesa tudi v Nemčijo, ki ima dosti višje cene ko Anglija. Iz tega je mogoče razumeti, zakaj se je Rusija zavezala nasproti Angliji letos samo za dobavo 300.000 standardov iglastega rezanega lesa.

Jugovzhodne izvoznice

Popolnoma nejasno je še, kako se bodo prilagodile tej tržni porazdelitvi »velikih« naših, srednje

in vzhodnoevropske lesne izvoznice. Zagotovljen jim je odjem v Nemčiji in Italiji, s katerima imajo nove trgovinske pogodbe in določene trdne kontingente. Na tako zvanih svobodnih zapadnih trgih pa je njihovo stanje precej brezupno. Za jugoslovanske in romunske dobave lesa v Italijo je predvidena dobava ruskega lesa že zdaj omejila gibanje cen.

Zapadno-evropske dežele so medtem že uvedle najskromnejše sprotne nakupovanje lesa, katerega uspehi se bodo tudi pokazali šele v nekaj mesecih. Ves nakup je izrazito kratkoročen. Kupčije na daljšo dobo se sklepajo v skrajnih primerih in le za specialne izdelke. V Angliji se nakupovalci izogibajo vsakemu riziku in tako so zavladale same kupčije s promptno dobavo. Beseda riziko je očitno dobila neko posebno vlogo na lesnem trgu. Videti je, da kupovalci raje plačajo pozneje v sezoni višje cene, kakor pa da bi se spuščali zdaj v posle na daljšo dobo. V isti meri pa učinkujejo seveda tudi »politični strahovi« in že zaradi teh se vse odlašajo na spomlad. Obdelava trgov kaže tako spet dve docela različni smeri: poslovanje na daljšo in poslovanje na krajšo dobo. Čeprav ti dve težnji nimata nasprotnih predznakov, se vendar ne more reči, da njuno nasprotstvo pospešuje »odprtost« kupčijo.

Takse na trgovske sklepe

Razsodba državnega sveta

Finančne oblasti so bile v konkretnem primeru prodaje kmetijskega traktorja z orodjem mnenja, da se mora sklepno pismo kolkovati kakor pogodba o nakupu in prodaji, ker da se smejo pod pojmom trgovskih sklepov smatrati samo one nakupne pogodbe, ki poleg pravnega posla nakupa in prodaje ne vsebujejo nikakih drugih poslov, kar pa v obravnavanem konkretnem sklepu ni bilo, ker vsebuje ta tudi rok plačila in dogovor o obrestovanju.

Državni svet pa je pod št. 17911/1938 z dne 13. decembra 1938. razsodil drugače in se njegova razsodba glasi:

»Po odst. 2. in 3. pripombe 5. tar. post. 12. t. t. taksnega zakona niso tej taksi zavezane pogodbe o nakupu in prodaji stvari ali blaga, ki so namenjeni neposredni porabi ali za preprodajo (trgovinski sklepi). Vendar pa se mora vsaka listina o takšnem poslu (naročilo, naročilni list, zaključnica in pod.) kolkovati s kolkom za 1 din.«

Zakon torej predvideva oprostitve takse po toč. a/t. post. 12 taksnega zakona za pogodbe o nakupu in prodaji stvari, namenjenih neposredni potrošnji. Finančno ministrstvo je na podlagi čl. 43. taksnega zakona izdalo načelno tolmačenje v razpisu z dne 28. junija 1938., št. 48506/III, da se mora s stališča taksnega zakona ter v zvezi z določilom 5. pripombe tar. post. 12. taksnega zakona smatrati kot stvar namenjena neposredni potrošnji (konsumu) v smislu navedenega predpisa taksnega zakona vsaka stvar, ki jo od trgovca kupi potrošnik, da bi jo uporabil sam. Tako tudi nakup kmetijskega orodja pri trgovcu po kmetovalcu, ker to spada pod pojem v širšem gospodarskem smislu ter je po njem potrošnik oni, ki stvar uporablja, troši in izkorišča. — Takšno tolmačenje dotičnega zakonskega določila je za finančno oblast obvezno ter tudi v smislu zadnjega odstavka čl. 43. taksnega zakona. Če pa je pojmu stvari namenjene neposredni potrošnji dano tako ši-

roko tolmačenje od oblasti, ki je bila po zakonu upravičena, da more v taksem pogledu dati takšno tolmačenje — ta tudi v svojem bistvu ni contra legem — tedaj tudi ni bilo razloga, da se to tolmačenje ne uporabi tudi v konkretnem primeru nakupa kmetijskega traktorja z orodjem po kmetovalcu pri trgovcu, to tem prej, ker takšno tolmačenje pojma stvari, namenjene neposredni potrošnji, ni bilo niti kasneje od pristojne oblasti razveljavljeno, temveč je bilo samo dopolnjeno s pojasnilom davčnega oddelka z dne 2. oktobra 1938., št. 85106/III, v tem smislu, da se za takšne pogodbe more uporabiti določilo po odst. 2. pripombe 5. tar. postavke 12. tak. taksnega zakona samo v primerih, če ta razen pravnega posla kupoprodaje ne vsebuje nikakih drugih pravnih poslov.

To zadnje tolmačenje, da bi bilo v skladu z zakonskim določilom odst. 2. navedene pripombe — po kateri pogodbe o nakupu in prodaji stvari ali blaga, namenjene neposredni potrošnji, ne podleže taksi po toč. a) tar. post. 12. taksnega zakona — se mora razumeti samo tako, da v takšnih primerih sama pogodba o nakupu in prodaji še nadalje podleži v taksnem pogledu in da se mora zanjo uporabiti samo določilo opombe 5. iste tarifne postavke ter da se na druge eventualno vsebovane pravne posle v takšnih pogodbah morajo v taksnem pogledu uporabljati ustrezajoči predpisi glede taksne podložnosti teh, v kolikor so predvideni v taksnem zakonu. Nasprotno tolmačenje, po katerem bi sama pogodba o nakupu in prodaji stvari ali blaga, namenjenega neposredni potrošnji, podlegala v takšnih primerih taksi po toč. a) tar. post. 12. t. t. taksnega zakona samo zato, ker vsebuje tudi določila o nekem drugem pravnem poslu, nima zaslombe v zakonu ter bi bila nasprotna določilom odst. 2 pripombe 5. navedene tarifne postavke. Pri takšnem dejanskem stanju je

nepravilno stališče, ki ga zastopa finančna oblast v toženem odloku in po katerem v konkretnem primeru listina o pravnem poslu z dne 13. julija 1937. — kupoprodajna pogodba — podleži taksi po toč. a) tar. post. 12. taksnega zakona, ker vsebuje ta tudi druge pravne posle, in sicer rok plačila in dogovor o obrestovanju. To pa zato, ker določila o plačilnem roku ter dogovorjenem obrestovanju sploh ne predstavljajo nekih zasebnih pravnih poslov, ki bi bili oddeljeni od samega posla kupoprodaje, temveč so sestavni del zadnjega, nanašajoč se na bistven del istega, t. j. na kupno ceno ter označujoč podrobnejše način njene plačila. V kolikor pa bi ta listina v resnici vsebovala neke druge pravne posle, razen posla kupoprodaje, ne bi moglo to pravni spreminiti po preje povedanem na sami naravi kupoprodaje v taksnem pogledu niti bi moglo imeti za posledico, da se v tem primeru za samo pogodbo o kupoprodaji ne mogla uporabiti odredba po odst. 2. pripombe 5. tar. post. 12. taksnega zakona, temveč bi moglo imeti za posledico samo to, da se na takšne druge posle odmeri ustrezajoča taksa, v kolikor je po zakonu predvidena.

Ker je po povedanem stališču, ki ga je zavzela finančna oblast v toženem odloku, nasprotno zakonu, se je moralo to kot nepravilno razveljaviti.

Povečanje romunske trgovinske mornarice

V Palermu se delajo za Romunijo štiri motorne ladje s po 5000 tonami. Ladje bodo v kratkem gotove. Lani je dobila Romunija dve motorni ladji po 6672 bruto reg. ton. Obe ladji sta bili dani takoj v promet in vzdržujeta promet med Konstanco in angleškimi pristanišči. Te proge so postale neobhodno potrebne, ker se romunski izvoz v Anglijo stalno veča. Posebno izvoz romunskega lesa v Anglijo narašča.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vo ni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Potreba holding-družbe za odkup tujih podjetij

Trgovinski minister je v proračunski debati omenil, da je na naših borzah zelo majhno zanimanje za industrijske papirje, ker naši varčevalci nimajo smisla za nalaganje svojih prihrankov v delnice. Proti tej opombi ministra je sedaj nastopil »Jug. Kurir«, ki naglašajo, da ni zanimanja za industrijske papirje samo za to, ker kotirajo na naših borzah le papirji, katerih rešnična vrednost je pod nominalo. Ti papirji se tudi zelo slabo obrestujejo. Če bi pa kotirali na naših borzah tudi papirji tujih podjetij, ki se obrestujejo po 10—20%, bi se tudi zanimanje naše javnosti za te papirje zelo dvignilo. Zato je potrebno, pravi »Jug. Kurir«, da se pri nas ustanovi holding družba za prevzemanje tujih industrijskih podjetij na naših tleh. »Jug. Kurir« je mnenja, da bi bili za ustanovitev takšne družbe zlasti prikladni naši drž. denarni zavodi. Vsekakor je predlog »Jug. Kurir« vreden vsega upoštevanja. Ni pa baš prepričujoče, da bi bili drž. denarni zavodi posebno prikladni za ustanovitev takšne družbe. Menimo, da bi zasebniki ta posel bolje opravili.

Trgovina z vinom v Dalmaciji

»Jadranski Lloyd« je objavil naslednji pregled o vinski trgovini v Dalmaciji.

V severni Dalmaciji je bila vinska trgovina v februarju slaba, v srednji in na polotoku Pelješcu primeroma živahna. Po vseh večjih krajih srednje in južne Dalmacije so se prodale večje količine vina v notranjost države. V Češkoslovaško se je izvozilo 2823 hektolitrov vina. Zaradi boljših cen se je prodalo nad 65% lanske trgateve.

V severni Dalmaciji se plačujejo bela, a tudi rdeča vina po 250—350 din hl. V Šibeniku so bile cene po 290—310 za črna, 330—350 za opolo in po 360—390 din hl za bela vina. V okolici Šibenika so cene za 20 din nižje.

Navadna vina na Hvaru in Visu se plačujejo po 26—28 din za stopnjo, opolo in črna vina po 22—23 din.

Boljša vina veljajo v srednji Dalmaciji po 400—500 din hl.

Dela v vinogradih so se mogla zaradi ugodnega vremena pravočasno dovršiti.

Posebne ugodnosti za češkoslovaško blago v Ameriki odpravljene

Češkoslovaška je imela zelo ugodno trgovinsko pogodbo z Združenimi državami Severne Amerike, kakor jih mnoge druge države niso mogle doseči. Ker pa je sedaj zasedla Češkoslovaška nemška vojska, je izdala ameriško finančno ministrstvo vsem ameriškim carinarnicam nalog, da morajo vse blago, ki bi prišlo iz Češke, Moravske, Slovaške ali bivše Karpatske Ukrajine, cariniti ravno tako, kakor da bi prišlo iz Nemčije. Udarci za izvozne tvrdke iz bivše Češkoslovaške je še zlasti hud, ker je, kakor smo že poročali v prejšnji številki, washingtonska vlada zvišala za vse nemško blago carine za 25 odstotkov. Češkoslovaški izvoz v Združene države Sev. Amerike se bo zato moral nehati.

Otvoritev nove ortopedične delavnice in trgovine

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da smo **otvorili 20. marca 1939 delavnico in trgovino** ortopedičnih aparatov, umetnih udov, trebušnih in kilnih pasov, vložkov za ploske noge, ravnodržalcev itd. — Imamo stalno na zalogi vse vrste terapevtskih pripomočkov — Sprejemamo vsa v to stroko spadajoča popravila — Za dame damska postrežba — Izdelava prvovrstna — Postrežba točna — Cene solidne — Za cenjena naročila se priporoča

„PROTEZA“ — Verovšek & Ko., Ljubljana, Krekov trg 10

Polovica našega izvoza gre sedaj v Nemčijo

Od nekdaj so bile naše glavne izvozne države Italija, Češkoslovaška, Avstrija in Nemčija. V prvih letih po osvoboditvi je bila Italija na prvem mestu, v zadnjem času pa je stopila na njeno mesto Nemčija. Še večji pomen za naš izvoz je dobila Nemčija po priključitvi Avstrije, sedaj po aneksiji Češkoslovaške pa je njen pomen za naš izvoz še prav močno narasel, da gre sedaj že polovica vsega našega izvoza v Nemčijo, nekateri predmeti pa skoraj v celoti le v Nemčijo. To nam jasno kažejo številke našega izvoza v lanskem letu v Nemčijo, Avstrijo in Češkoslovaško. V milijonih din smo izvozili lani:

	v Nemčijo	v druge države
žitaric	211,1	0,9
koruze	191,9	288,9
konoplje	168,1	66,3
konj	53,6	17,7
volov in bikov	46,7	20,1
živih svinj	376,2	0,6
žive perutnine	28,9	13,3
jaje	80,0	76,9
svežega mesa	81,9	7,1
zaklane perutnine	70,2	64,5
slanine	35,7	0,6
svinske masti	94,2	0,5
volne	3,8	0,8
puha in perja	55,3	0,3
rib	5,3	4,9
lesa	248,6	642,5
svežega sadja	139,4	8,9
suhega sadja	29,8	20,2
pšenične moke	25,9	4,0
otrobov	18,4	19,3
živalske moke	23,7	—
ostankov pri izdelavi agr. proizvodov	21,4	12,8
magnezita	2,7	7,3
boksita	60,6	—
železne rude	12,7	44,6
kromove rude	10,1	5,2
svinčene rude	1,3	—
pirita	15,5	6,6
svinčenega koncentrata	6,6	179,5
umetne gline	5,3	4,0
ekstraktov za strojenje kože	35,6	17,1
kalcijevega cianamida	15,9	10,1
aluminija	4,0	16,7
cinka	2,6	2,7
svince	6,5	20,3
surovega bakra	85,4	320,6

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 18. marca objavlja: Uredbo z zakonsko močjo o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščencev na novinarje — Pravilnik za izvrševanje uredbe o izdajanju državnih obveznic vojnim dobrovoljcem namesto agrarne zemlje — Razne mednarodne konvencije in razne objave iz »Službenih novic«.

Povpraševanja po našem blagu v tujini

138 — Dunaj: rogovi ovnov,
139 — Hamburg: posteljno perje,
140 — Praga: mizarski klej za nekega ameriškega interesenta,
141 — Amsterdam: steklenice za konjak ali likerje, preoblečene s suknom v raznih barvah in v narodnih motivih,
142 — London: jetra tuna,
143 — Montevideo: suhe češplje v škatlah ali zabojih, sploh suho sadje, ribje konzerve sardin, tuna itd., likerji, paprika, suhe gobe in druga živila,
144 — Curih: klej za Britansko Indijo,
145 — Budimpešta: papir za likanje,
146 — Bremen: ponuja se zastopnik za izvoz skozi Bremen za pšenico, otrobe, koruzo, jedilne stročnice in za živalsko krmo,
147 — Porto Princ (Haiti): lesene pete, leseni žebelji za čevlje, emajlirana posoda in posoda iz bele pločevine, ovojni papir, bombažno platno, vreče, moške in ženske nogavice iz bombaža in svile, oljčno in drugo jedilno olje, stekleno blago, čaše, cigaretni papir, kože, ekstrakti za strojenje kože, podplati iz kavčuka,
148 — Budimpešta: ponuja se zastopnik za jugoslovanske proizvode v Madžarski in v drugih državah,
149 — Manila: iščejo se zveze z jugoslovanskimi izvozniki, ki bi se zanimali za trgovinske zveze s Filipini,
150 — Amsterdam: ženske torbice iz kože z narodnimi motivi,
151 — Budimpešta: trgovinsko zastopstvo za vse posle otvarja naš rojak ter ponuja svoje usluge našim interesantom za Madžarsko,
152 — Kairo: zastopniška tvrdka

išče zvezo z našimi tvornicami usnja ter pribora za čevljarje: žebelji, igle, šila in podkve za čevlje,
153 — London: deske, strugarški izdelki, obešalniki, deske za pranje, držaji za krtače,
154 — Aleppo (Sirija): Ponuja se zastopnik za bližnji vzhod za industrijske proizvode, zlasti za tekstilne, za železne izdelke, jeklene in bakrene, hišne potrebščine, stekleno blago, aluminij, galanterijo in kratko blago,
155 — San Juan (Porto Rico): les za vžigalice,
156 — Buenos Aires: zastopniška tvrdka išče zvezo z našimi izvozniki (dopisuje v našem jeziku),
157 — Wormerveer (Nizozemska): palice iz bukovine,
158 — Nürnberg: sladki janež,
159 — New York: kože,
160 — Budimpešta: veliki brusni kamni,
161 — New York City: neka firma ponuja svoje usluge jugoslovanskim interesantom zlasti za čas svetovne razstave v New Yorku, daje nasvete in vse vrste informacij,
162 — Praga-Smichov: sezamovo seme.

Ponudbe iz tujine:

24 — Pernambuko: zgornja koža želve,
25 — Berlin: išče se zastopnik za vse vrste bagerjev za izvlačevanje peska iz velikih globin.

Interesenti naj se za naslove obrnejo na Obaveštajni odsek Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Ratniški dom. Pri tem naj navedejo svoje ime in številko, pod katero je ponudba

Doma in po svetu

V senatu se je začela proračunska razprava. Senatorji vladne večine so se izjavili za sprejem proračuna brez debate.

»Obzor« razpravlja o našem notranjem položaju ter pravi, da je hrvaško politično vodstvo pokazalo pot do rešitve perečih političnih vprašanj. Hrvatski narod zahteva samo to, kar pripada staremu zgodovinskemu narodu. Če se na tej podlagi ne bo rešilo hrvaško vprašanje, potem bi bilo vse vprašanje rešeno le na pol. Rešitev hrvaškega vprašanja je v interesu države, s tem pa tudi v interesu srbskega naroda. Tudi pri popolni enakopravnosti vseh treh jugoslovanskih narodov bi ostali Srbi še vedno prvi inter pares, prvi med enakimi. Vzrok več za sklenitev sporazuma.

V Beogradu se je v nedeljo začel kongres bivše demokratske (Davidovičeve) stranke. Politično poročilo sta podala Milan Grol in Božidar Vlačić. Kratek govor je imel Ljuba Davidović, ki ga je kongres viharno pozdravljal.

Pod protektoratom milanskega župana in bana dr. Natlačena so priredili slovenski umetniki Miha Maleš, France Gorše, Božidar Jakac, Ivan Kos, Tone Kralj in Maksim Sedej v Milanu razstavo svojih del, zlasti grafičnih.

Vojno ministrstvo je razpisalo natečaj za vojaško koračnico, ki bi bila prikladna zlasti za defile čet. Finančni minister je umaknil amandman, po katerem bi se mogli kaznovati lastniki kinematografov, če bi se našel kateri obiskovalec kinogledališča brez predpisane vstopnice, z globa 1000 do 25.000 dinarjev. Bila bi pa tudi v resnici ta kazen nezaslišana visoka.

Afera s črno borzo v Beogradu zavzema vedno večji obseg in se število aretacij vedno bolj množi. V afero so zapleteni tudi nekateri politiki.

Začele so se priprave za elektrifikacijo Selške doline.

Bolgarska sokolska organizacija »Junak« je proslavila te dni 40letnico obstoja. Proslave se je udeležila tudi delegacija jugoslovanskega sokolstva.

Znani češki tvorničar Baťa je prišel v Romunijo, nato pa je odpotoval v Jugoslavijo. Iz Jugoslavije je odpotoval v Trst.

Papež Pij XII. si je izbral naslednji grb: na modrem polju je bel golob z oljčno vejico v kljunu.

Vse orožje, tudi lovske puške in orožje, ki ga hrani kdo kot spomin na svetovno vojno, mora prebivalstvo na Češkem in Moravskem izročiti nemškemu oblastem.

Vsa javna zborovanja, a tudi vsi društveni sestanki so na Češkem prepovedani. — V bojih v Podkarpatski Ukrajini je padlo nad 200 Madžarov, mnogo več pa jih je bilo ranjenih. Boji še niso povsem končani. — Ameriški industrialci razpravljajo o prenosu glavne češke nacionalne industrije v Ameriko. — Vest, da bi se ustanovila v Ameriki začasna čl. vlada, je neresnična, kakor izjavlja dr. Beneš.

Tudi češke organizacije so začele izdajati protizidovske ukrepe. — Češkoslov. poslanik Hurban v Washingtonu je odklonil izročitev čl. poslanstva nemškemu veleposlaniku, ker je kapitulacija doktorja Hache protustavna. O odstopu ozemlja more sklepati le parlament. — Čsl. poslanik v Moskvi Firlinger je izjavil nemškemu veleposlaniku, da je vse važnejše spise uničil. Zato mu jih tudi ne more izročiti.

Predsednik vlade in vojni minister Daladier je izdal odlok, s katerim so bili vpoklicani tehnični in specialisti, ki so dodeljeni mehaničnim vojaškim napravam v obmejnih utrdbah. Ti vpoklici se izvršijo redno vselej takrat, kadar je mednarodna politična situacija posebno napeta.

Angleški listi so začeli agitirati za uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Angliji. Nekateri listi pišejo, da je danes položaj takšen, da je treba hitro delati in da mora ves narod biti složen.

Tudi na Poljskem pozivajo k narodni slogi, ker so danes potrebni novi napor za ohranitev poljske neodvisnosti in povečanje obrambne sile Poljske.

Uradna »Nemška diplomatska in politična korespondenca« ostro polemizira proti kampanji, ki očita Nemčiji agresivne namene proti Romuniji in Jugoslaviji ter proti francoskim očitkom, da ima Nemčija sovražne namene proti Švici in Nizozemski ter Belgiji. Korespondenca pravi, da so vse te vesti laž in demagogija. S temi vestmi se hočejo razburiti razne države proti Nemčiji, da bi se pripetile še hujše komplikacije. Korespondenca nadalje zatrjuje, da ni Nemčija poslala Romuniji prav nikakega ultimata, ki naj bi Romunijo gospodarsko podredil pod Nemčijo, temveč je nasprotno res, da gre le za gospodarska pogajanja, ki so enako koristna za obe državi.

Kar se pa tiče Jugoslavije, zagotavlja nemška korespondenca, da je Nemčija vedno smatrala, da je močna in neodvisna Jugoslavija potrebna in naj živi pod režimom, kakršnega si izbere sama. Močna Jugoslavija je vedno element evropske stabilizacije. Sedanje intrige proti Nemčiji da imajo samo ta cilj, da bi vzbudile v Beogradu

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

prepričanje, da podpira Nemčija neke separatistične težnje v Jugoslaviji. Vse to pa ni prav nič res.

Bivši predsednik podkarpatske vlade Vološin je prišel v Beograd, kjer pa se je ustavil le malo časa. Potuje v zapadno Evropo.

Madžarski parlament je sprejel protizidovski zakon. Proti zakonu so glasovali liberalci, socialisti in nekaj izvenstrankarskih poslancev. Tibor Eckhardt ni bil navzoč pri glasovanju.

Občni zbori

»Union«, hotelska in stavbinska del. družba v Ljubljani ima redni občni zbor v torek dne 4. aprila ob 17. v srebrni dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Ev. predloge treba prijaviti najkasneje do dne 26. marca. Delnice se morajo položiti vsaj pet dni pred občnim zborom.

Gostilničarska pivovarna d. d. v Laškem sklicuje II. izredni občni zbor na petek dne 14. aprila ob 10. uri dopoldne v hotelu Henke v Laškem. Na dnevnem redu je tudi sprememba pravil. Pravico glasovanja imajo samo oni delničarji, ki so deponirali svoje delnice pri Gostilničarski kreditni zadrugi v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5, in sicer najkasneje do dne 8. aprila. Če ne bi bil občni zbor ob 10. sklepčen, bo občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi.

27. redna seja upravnega odbora Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani bo dne 19. aprila ob 15. v dvorani Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani.

Radio Ljubljana

Četrtek dne 23. marca. 12.00: Zbor mestne ženske realne gimnazije in radijski orkester. Dirigira D. M. Šijanec — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Obisk pri Wagnerju (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Kitara solo, Stanko Prek — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarik) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Ob desetletnici Radia A. D. Beograd — 19.50: Violinski koncert Taras Poljanec, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek — 20.30: Spominu pok. Zorka Prelovca. Sodelujejo: Slovenski vokalni kvintet, brata Tone in Roman Petrovič, Ivo Peruzzi (predavanje) in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Klavir in harmonij.

Petek dne 24. marca. 11.00: Sol-ska ura: Velika noč naših pomorščakov (Viktor Pirnat) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Ženska ura: Klic časa sodobni ženi — 18.20: M. Ravel: Koncert za klavir in orkester (plošče) — 18.40: Slovensčina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Beseda k prazniku (F. S. Finžgar) — 20.00: Valčki (Plošče) — 20.30: Koncert. Poje gđc. Sonja Ivančič, igra radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Poročajte vedno o vseh važnejših dogodkih svojega kraja »Trgovskemu listu«!

Obiščite beograjski sejem!

1.— 8. aprila 1939

15.—24. aprila 1939

velika mednarodna razstava avtomobilov in motociklov z razstavo cest in turizma
velika mednarodna splošna pomladanska razstava vzorcev — Okrog 1000 razstavljalcev iz tu- in inozemstva

Največja orientacija v izbiri blaga ● Razširjenje poslovnih zvez ● 50% popust na železnicah in brodovih
Pojasnila: Beograjski sejem, Beograd ● Poštni predal 538 ● Telefon št. 28-526 in 28-802